Класификация на информацията:
Ниво 0, [TLP-WHITE]
Проект!

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

X

Изходящ №
Министерство на образованието и науката

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

от Красимир Вълчев – министър на образованието и науката

Относно: *проект на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2026 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация внасям за разглеждане проект на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2026 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД).

ПРОЕКТ

Студентското кредитиране има за цел разширяването на условията за достъп до висше образование, давайки възможност на граждани на Република България, граждани от други държави, членки на Европейския съюз, граждани на други държави от Европейското икономическо пространство и на Конфедерация Швейцария да кандидатстват за банков кредит по реда на ЗКСД, като по този начин финансовата отговорност за обучението се споделя между студентите/докторантите и държавата.

В изпълнение на разпоредбата на чл. 13, ал. 4 от ЗКСД максималният размер на новите държавни гаранции се одобрява ежегодно с Решение на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на финансите.

От началото на прилагането на програмата за кредитиране на студентите и докторантите към 30.06.2025 г. 22 604 студенти и докторанти са се възползвали от възможността да сключат кредит по ЗКСД в общ размер от 171 712 101,19 лв. Средният размер на кредитите за разглеждания период е 7 596,54 лв.

В изпълнение на чл. 4, т. 2 от ЗКСД държавата предоставя финансова подкрепа при кредитирането на студентите и докторантите, като погасява кредитното задължение или част от него в случаите, предвидени в този закон – при раждане/осиновяване на второ или следващо дете, при настъпване на смърт на кредитополучателя или при настъпване на трайна неработоспособност. В тези случаи държавата погасява задължението на кредитополучателя към банките, а кредитополучателят или неговите наследници не дължат връщане на сумата, която държавата е платила на банката. За периода от 01.09.2010 г. до 30.06.2025 г. държавата е погасила задълженията на 49 починали кредитополучатели, на 255 кредитополучатели, при които е настъпило обстоятелството раждане на второ или следващо дете, и на 17 кредитополучатели поради настъпване на трайна неработоспособност.

Държавата погасява неизпълнената част от задълженията на кредитополучателите по Закона за кредитиране на студенти и докторанти и при настъпване на предсрочна изискуемост на кредита в случаите, когато кредитополучателите не си погасяват задълженията към банките. Броят на предсрочно изискуемите кредити от 01.09.2010 г. до 30.06.2025 г. е 1618.

Общият размер на платените от държавата кредити – опростен дълг и активирана гаранция за периода от 01.09.2010 г. до 30.06.2025 г., е 15 491 242,03 лв., от които 12 763 237,12 лв. е активираната гаранция и 2 728 004,91 лв. е опростеният дълг.

Когато държавата изплати задълженията на кредитополучателите към банките, в нейна полза възниква правото да получи от тях всичко, което е платила за тяхна сметка заедно със законната лихва от момента на плащането. Вземанията на държавата срещу кредитополучателите са частни държавни вземания и се установяват и събират от Националната

ПРОЕКТ

агенция за приходите по реда на Закона за Националната агенция за приходите (чл. 14, ал. 4 от Закона за кредитиране на студенти докторанти).

До 2025 г. включително размерът на одобрената държавна гаранция и изпълнението ѝ съгласно сключените с банките споразумения и договорените от тях кредити е, както следва:

Години	Одобрен максимален размер на държавната гаранция с РМС	Размер на държавната гаранция съгласно сключените споразумения с банките	Размер на договорените кредити (поет ангажимент)	Изпълнение на лимита по издадените държавни гаранции	Брой на договорените кредити
2010	40,0 млн. лв.	25,0 млн. лв.	14 262 705,59 лв.	57,05%	2 841
2011	40,1 млн. лв.	34,0 млн. лв.	17 818 385,25 лв.	52,41%	3 978
2012	80,5 млн. лв.	32,0 млн. лв.	17 169 723,32 лв.	53,66%	3 612
2013	80,5 млн. лв.	34,0 млн. лв.	19 856 841,47 лв.	58,40%	3 143
2014	40,0 млн. лв.	33,0 млн. лв.	21 773 402,66 лв.	65,98%	2 470
2015	50,0 млн. лв.	41,0 млн. лв.	24 012 430,67 лв.	58,57%	1 884
2016	50,0 млн. лв.	45,5 млн. лв.	10 311 994,35 лв.	22,66%	1 136
2017	50,0 млн. лв.	42,0 млн. лв.	5 968 178,59 лв.	14,21%	769
2018	50,0 млн. лв.	43,0 млн. лв.	5 990 598,73 лв.	13,93%	616
2019	50,0 млн. лв.	44,0 млн. лв.	6 161 526,70 лв.	14,00%	505
2020	50,0 млн. лв.	39,0 млн. лв.	5 976 989,03 лв.	15,32%	507
2021	40,0 млн. лв.	30,0 млн. лв.	5 675 368,49 лв.	18,9%	415
2022	40,0 млн. лв.	32,0 млн. лв.	4 672 449,70 лв.	11,68%	213
2023	40,0 млн. лв.	32,0 млн. лв.	4 556 563,93 лв.	11,39%	222
2024	40,0 млн. лв.	31,0 млн. лв.	5 500 978,68 лв.	13,75%	206
2025	30,0 млн. лв.	22,0 млн. лв	2 003 964,03 лв.	6,67%	87

От приложената таблица е видно, че от 2015 г. се наблюдава ежегодно намаляване броя на сключените кредити по ЗКСД, а от 2016 г. има значителен спад по отношение на изпълнението на договорения с банките размер на държавни гаранции. Това наложи общият размер на държавните гаранции по ЗКСД за 2025 г. да бъде редуциран на до 30,0 млн. лв.

Очакваният брой на кредитите по ЗКСД през 2025 г. е около 250, в т.ч. за такси и за издръжка. Очакванията ни са броят на студентските кредити и за 2026 г. да се запази на това ниво или леко да се увеличи до 300, поради повишения размер на семестриалните такси, който оказва пряко влияние както върху размера на отпусканите кредити по реда на ЗКСД, така и върху броя на кредитополучателите. В тази връзка предлагаме размерът на новите държавни гаранции за 2026 г. да се запази на нивото на 2025 г. и да бъде в размер до 30,0 млн. лв.

ПРОЕКТ

Одобреният от Министерския съвет максимален размер на новите държавни гаранции се включва в Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година, като в случая ще бъде включен в ЗДБРБ за 2026 г.

Предложеният проект на акт ще обхване обучаващите се в редовна форма на обучение 138 170 студенти и 2489 докторанти в 38 държавни висши училища и в 14 частни висши училища.

С проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2026 г. по ЗКСД не се хармонизират актове на Европейския съюз, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право.

Предложеният проект на Решение не води до въздействие върху държавния бюджет, поради което към проекта на акт е приложена финансова обосновка по Приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Материалите са съгласувани по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Проектът на Решение е публикуван на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на образованието и науката. Получените становища, заедно със справка за приетите и неприетите бележки и съображения за това, са приложени към настоящия доклад.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА МИНИСТРИ,

С оглед изложеното и на основание чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам Министерският съвет да разгледа и приеме предложения проект на Решение.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ